

KONKLUSIONER FRA PARTNERSKABSMØDE

om erhvervsfyrtårnet for Bornholm som knudepunkt for udvikling, test og demonstration af grøn energi

FEBRUAR 2024

KONKLUSIONER FRA PARTNERSKABSMØDET

DEN 28. AUGUST 2023 FOR ERHVERVSFYRTÅRNET FOR BORNHOLM SOM KNUDEPUNKT FOR UDVIKLING, TEST OG DEMONSTRATION AF GRØN ENERGI

I september 2022 indgik konsortiet bag erhvervsfyrtårnet, staten, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse og bestyrelsen for Erhvervshus Hovedstadens filial på Bornholm en partnerskabsaftale om erhvervsfyrtårnet for Bornholm som knudepunkt for udvikling, test og demonstration af grøn energi. Partnerskabsaftalen er fundamentet for samarbejdet om udvikling af erhvervsfyrtårnet. Det fremgår af partnerskabsaftalen, at den skal genbesøges én gang årligt.

Partnerskabsaftalen består dels af en strategi for udviklingen af erhvervsfyrtårnet med sigtelinjer for arbejdet frem mod 2025, og dels af en handlingsplan, der beskriver de aktiviteter, som parterne er enige om at igangsætte frem mod 2025

Nedenfor fremgår en kort status for erhvervsfyrtårnet samt de aktiviteter, som partnerskabet er enige om at igangsætte i 2023-2024, der særligt understøtter udviklingen af erhvervsfyrtårnet.

Status for erhvervsfyrtårnet

Konsortiet bag erhvervsfyrtårnet har gennemført en række aktiviteter medfinansieret af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse (REACT-EU-midler), og har dermed etableret et solidt grundlag for at arbejde videre med sigtelinjerne i partnerskabsaftalen. Blandt andet har konsortiet etableret fonden Baltic Energi Island, der skal være drivkraft bag, at Bornholm bliver et knudepunkt i Europa for udvikling, test og demonstration af grøn energi. Konsortiet har også skabt et grundlag for udviklingen af Rønne Gl. Elværk som ramme om fremtidige aktiviteter i erhvervsfyrtårnet og fremmet tilstedeværelse af forskere og studerende på Bornholm gennem etableringen af et Residential College. Endvidere er gennemført en række aktiviteter, der skal være med til at styrke erhvervspotentialet på Bornholm og udvikle Bornholms potentiale som test-ø.

En væsentlig forudsætning for erhvervsfyrtårnet er *Tillægsaftale om udbudsrammer for 6 GW havvind og Energjø Bornholm* af 30. maj 2023, hvoraf det bl.a. fremgår, at aftalepartierne er enige om at igangsætte udbud af 3 GW havvind med mulighed for 0,8 GW overplantning som en del af Energjø Bornholm med henblik på realisering inden udgangen af 2030.

Særligt prioriterede aktiviteter i 2023-2024

Med henblik på at understøtte den videre udvikling af erhvervsfyrtårnet er partnerskabet enige om følgende prioriterede aktiviteter i 2023-24:

- 1. Udbud af Energjø Bornholm.** Bornholm har med Energjø Bornholm og sin placering i Østersøen nær eksisterende og planlagte havvindmølleparker et særligt potentiale for at bidrage til udviklingen af en dansk styrkeposition inden for udvikling og test af energiteknologi herunder energjøer. Styrkepositionen kan både bidrage til at skabe lokal vækst og beskæftigelse, samt underbygge Danmarks position, som verdensledende inden for vindenergi. Realiseringen af Energjø Bornholm er helt central for udviklingen af erhvervsfyrtårnet, og regeringen har sammen med et flertal af Folketingets partier d. 30. maj 2023 indgået en politisk aftale om Energjø Bornholm. Den politiske aftale fastlægger

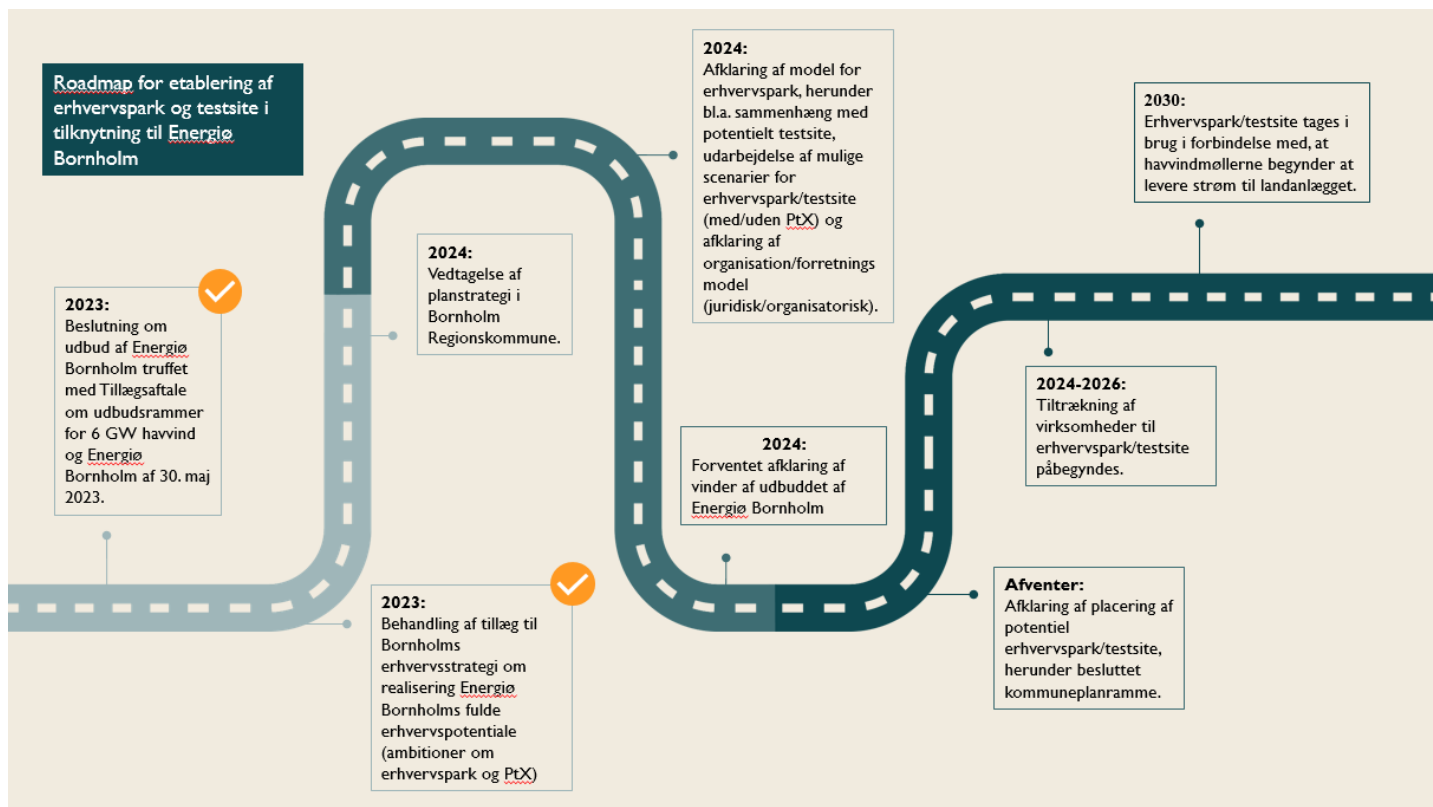
rammerne for udbuddet, herunder mulighed for overplanting på op til 0,8 GW, og at minimumskapaciteten på 3 GW skal være færdig inden udgangen af 2030. Grundlaget for et udbud er dermed på plads. Resultaterne af "Feasibility study for Power-to-X production on Bornholm", som Rønne Havn gennemfører i 2022-2023, vil blive præsenteret for Energistyrelsen, Erhvervsstyrelsen og Energinet af konsortiet som bidrag til overvejelser vedr. realisering af potentialet for PtX på Bornholm. Udbuddet af havvind i relation til Energiø Bornholm omfatter ikke etablering af PtX. Derimod vil evt. PtX-kapacitet skulle realiseres på privat initiativ af kommende koncessionshaver.

2. Afklaring af mulighederne for udvikling af en erhvervspark, og testsite for energiø-teknologi.

Teknologisk innovation og forskning er centralt for, at Danmark kan udvikle en styrkeposition inden for energiø-teknologi, der på sigt kan eksporteres. Med henblik på at udnytte de erhvervmæssige muligheder forbundet med den kommende energiø, arbejder konsortiet på at etablere en erhvervspark og et testsite for energiø-teknologi. Erhvervsparken skal understøtte, at de lokale erhvervspotentialer som følge af etableringen af Energiø Bornholm udnyttes og kan sammen med et testsite danne baggrund for, at Bornholm bliver et knudepunkt for udvikling, test og demonstration af grøn energi. Partnerskabet bakker op om visionerne bag erhvervsparken, og vil samarbejde om at afdække mulighederne for at realisere projektet. Partnerskabet har udarbejdet et roadmap for etableringen af en erhvervspark og et testsite. Erhvervsministeriet og Kirkeministeriet vil på den baggrund indgå i dialog med Bornholms Regionskommune om mulighederne for at planlægge for de arealer og anvendelser, som ønskes, til et eventuelt testsite og/eller erhvervspark. Partnerskabet vil herudover samarbejde om at afdække mulighederne for forsknings- og udviklingsmidler til energiøforskning inden for de eksisterende rammer. For at understøtte teknologiudvikling og innovation inden for energiøteknologi for bornholmske, danske og internationale virksomheder vil Erhvervsstyrelsen, Energistyrelsen og konsortiet undersøge muligheden for at etablere en regulatorisk sandkasse, hvor virksomheder, som arbejder med grønne energiteknologier, kan få håndholdt vejledning fra myndigheder til at forstå og navigere i eksisterende lovgivning.

Roadmap for etablering af erhvervspark og testsite i tilknytning til Energiø Bornholm:

Nedenstående roadmap fremhæver centrale milepæle for etablering af en potentiel erhvervspark og testsite i tilknytning til Energiø Bornholm. Roadmap kan opdateres i takt med, at centrale milepæle nås og yderligere milepæle afdækkes.

- 3. Opbygning af et stærkt miljø i Rønne Gl. Elværk og fonden Baltic Energy Island.** Fonden Baltic Energy Island arbejder med at opbygge en international platform, der samler alle de relevante aktører om erhvervs- og teknologiudvikling i relation til energigør som en ny dansk styrkeposition. Rønne Elværk skal udvikles som erhvervsfyrtårnets fysiske samlingspunkt for bl.a. iværksættere, virksomheder, studerende og forskere og som udstillingsvindue for energigør. Rønne Elværk er taget i brug, og huser bl.a. konsortiet bag erhvervsfyrtårnet, Residential College og en udstilling om energigør. Konsortiet er i dialog med en privat fond om istandsættelse af Rønne Gl. Elværk, og arbejder på en projektbeskrivelse med en finansieringsmodel for Rønne Gl. Elværk og fonden Baltic Energy Island, herunder ved at afsøge mulig finansiering fra fonde, institutioner og større virksomheder.

- 4. Arbejdskraft og uddannelses tilbud.** De rette kvalifikationer til den grønne omstilling er en central forudsætning for, at erhvervsfyrtårnet på Bornholm kan bidrage til en økonomisk og befolkningsmæssig bæredygtig udvikling på Bornholm, og for at Danmark kan udvikle nye løsninger og teknologier i fremtiden. Det Regionale Arbejdsmarkedsråd på Bornholm har etableret en særlig taskforce, som skal have fokus på industrien og den grønne omstilling, herunder også Energjø Bornholm, og de krav, det stiller til arbejdskraften. Taskforcen består, udover det regionale arbejdsmarkedsråd, af aktører på tværs af regionskommunen, erhvervslivet, uddannelsesinstitutioner og fagbevægelsen. Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering vil i relevant omfang inddrage andre statslige aktører i taskorcens arbejde, herunder i forhold til international arbejdskraft. Børne- og Undervisningsministeriet vil gå i dialog med konsortiet om muligheder for at imødekomme uddannelsesbehovet mht. erhvervsuddannelser og arbejdsmarkedssuddannelser på Bornholm.

En strategisk tilgang til sikring af havnekapacitet er desuden et vigtigt element i arbejdet med erhvervsfyrtårnet og etableringen af Energjø Bornholm. Regeringen har nedsat et Partnerskab om udvikling af danske erhvervshavne, som skal komme med anbefalinger til regeringens kommende strategi for danske havne, der giver grundlag for at tilvejebringe kommercielle investeringer. Partnerskab om udvikling af danske erhvervshavne skal bl.a. kortlægge omstillingsbehovet for danske erhvervshavne og komme med anbefalinger til, hvordan danske erhvervshavne kan udvikles gennem kommercielle investeringer.

Ovenstående aktiviteter, som partnerskabet er enige om at igangsætte i 2023-2024, vil indgå i en opdateringen af handlingsplanen for partnerskabsaftalen for erhvervsfyrtårnet. I tillæg hertil vil indgå de aktiviteter, som der tildeles EU-midler fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse til i perioden 2023-2026, og som understøtter sigtelinjerne i partnerskabsaftalen.

Medfinansieret af
Den Europæiske Union